

rades enrera, els ulls sortint de la conca orbitària, la boca oberta i la llengua projectada enfora i els punys apretats difícilment eren reproduïts acuradament i en totalitat; no obstant, Andrea del Sarto pintà una dona que patia la malaltia amb molta exactitud excepte en què les mans eren obertes i no tancades i apretades. Com a contrast, cal remarcar el de l'"Ascensió" de Rafael, tan bell com pintura, però amb molts errors des d'un punt de vista mèdic. En lloc de tenir cura d'observar a alguna malalta d'histero-epilèpsia, ha pintat el quadro treient-se la idea d'ell mateix, i el noi de la pintura té tot l'aspecte d'un simulador.

Referint-se a l'expressió artística de les emocions humanes, digué Lord Moynihan que des d'un punt de vista anatómic hom no podia trobar cap defecte en la conegudíssima "Mort de Laocoön" del Vaticà. Un altra escultura antiga, d'autor in-conegut, anomenada "El gal moribund", és tan acurada mèdicament parlant com és bella en el seu aspecte d'obra artística. El gal representat té una ferida en el cantó dret del pit i el gran perill, en un cas com aquest, és que l'aire passi xuclat, a través de la ferida; com conseqüència, la respiració normal no és procedent i el pacient fa els possibles per posar en acció els músculs accessoris de la respiració. I per l'esforç és necessari tenir fermament estintolades les mans, com hom pot veure que ocorre en l'estàtua esmentada.

Discutint sobre un bust d'Alexandre el Gran en la seva mort, Lord Moynihan digué que, tenint ell una reproducció fotogràfica del bust, havia discutit de vegades amb altres companys sobre la causa de la mort d'Alexandre i així han pogut coincidir que la mort fou produïda per meningitis cerebro-espinal.

El retrat recentment descobert d'Enric VIII, que ha estat atribuït al jove Holbein, mostra a aquell rei amb una cara quadrada que gairebé sembla una màscara; el seu pèl és escàs amb els celles totalment caigudes, mentre que les mans són plenes, grasses i toves. És una reproducció remarcablement acurada de l'estat, degut a deficiència de la secreció tiroidea, i aquest estat explica alguns dels actes que la història recorda en disfavor i mala fama d'Enric. En realitat, molts dels crims comesos per gent d'alta posició podrien ésser atribuïts, en un examen detingut, a anomalies mèdiques.

La "ènesi" d'Epstein, segons el parer de Lord

Moynihan, no s'ajusta a les condicions implicades, en el seu títol. Després d'una observació minuciosa, havia arribat a la conclusió que la dona representada en l'escultura no es trobava en l'estat suggerit, sinó que patia més bé d'un gros tumor abdominal.

#### SOBRE ELS MALALTS

En la seva conferència, inaugural de curs, feta per Sir Henry Brackenbury al "Hampstead General and North-West London Hospital" parla de "Patient and Doctor" (El malalt i el metge) i, en referir-se al primer, digué el següent:

"En les mútues relacions de malalt i metge les qualitats que hom espera d'un pacient són molt menys nombroses i exigents que aquelles que justament poden ésser requerides del metge. L'essència del tracte és la cooperació; i a fi d'assegurar-la, el metge té dret a exigir la confiança i l'obediència del malalt. No vull dir, ni el metge espera, una implícita i total obediència ni confiança que exclou la crítica, sinó aquelles qualitats mostrades i exercides d'acord amb un benèfic bon sentit. Horace Walpole ens diu: "He tingut un seriós atac de gota i no podia dormir. He consultat el meu metge i m'ha recomanat que no prenguéssis opi. Així que aquest se n'ha anat, he fet enviar a cercar-ne. N'he pres una mica, he pogut dormir i he estat gairebé bé del tot". M'imagino que aquesta conducta temerària, de procedir d'una manera directament contrària al consell donat, és avui improbable en qualsevol que consulti un metge; però sospito que una forma més passiva de desobediència es dona avui encara en molts casos. Si el malalt té dubtes o aversions, és molt millor que ho digui, cercant l'explicació fent preguntes pertinents, i altra manera de procedir no és lleial al metge.

La mútua confiança entre malalt i metge és d'importància capital per a l'èxit de les relacions i tractament mèdics. Per aquesta raó, l'estament mèdic ha insistit, i segueix insistint en la mesura que pot fer-ho, recolzant tot projecte que assegurï l'assistència del metge sobre la llibertat més ampla d'elecció del metge pel malalt i de malalt pel metge, en tant com es pugui raonablement concedir. Això és precisament tan important pel que fa als pobres com pel que toca als benestants. Aquesta confiança és element subtilíssim, però requereix de part del malalt una absoluta veracitat en l'ex-